

Teachers' Views of The Effect of The Covid 19- Pandemic On Children's Plays

Glnur KOÇYİĞİT İNCE

Cumhuriyet University, Sivas- Türkiye

Nevra ATIŞ AKYOL

Ankara University, Ankara- Türkiye

Article History

Submitted: 08.09 2023

Accepted: 28.04.2024

Published Online: 30.04.2025

Keywords

Pre-school education,
game,
pandemic,
teacher opinion

Abstract

The whole world had to struggle with the COVID-19 epidemic, which affected the world on a global scale, and various measures were taken to prevent the spread of the epidemic, but social life was restricted. Considering the whole life of the individual, the preschool period is a critical period for the development of children and it is a sensitive process that is highly affected by the conditions of the child. One of the important factors affecting a child's development is play. With the game, the child learns about life, develops himself, and expresses himself through the best game. The research aims to examine the reflection of this process, which is experienced according to teachers' views, on children's games. For this purpose, opinions were taken from preschool teachers in the study planned in a qualitative research design. In the research, the criterion was determined by sampling method, 15 pre-school teachers who worked actively during the pandemic process and are still working were interviewed. The data were collected face to face using a semi-structured interview form and analyzed by content analysis method. According to the results obtained from the research, teachers think that the pandemic has greatly affected children's games and its effects continue. In addition, when the opinions of the teachers are examined, it is seen that these restrictions change the children's understanding of play and that the development of the children is lagging.

DOI:10.29129/inugse.1355796

*This research is derived from a non-thesis master's project conducted by the first author under the supervision of the second author.

Covid 19- Pandemisinin Çocukların Gelişimine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Gülnur KOÇYİĞİT İNCE

Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas- Türkiye

Nevra ATIŞ AKYOL

Ankara Üniversitesi, Ankara- Türkiye

Makale Geçmişi

Geliş: 08.09 2023
Kabul: 28.04.2024
Online Yayın: 30.04.2025

Anahtar Sözcükler

Okul öncesi eğitim,
oyun,
pandemi,
öğretmen görüşü

Öz

Küresel çapta dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi ile tüm dünya mücadele etmek zorunda kalmış ve salgının yayılmasını önlemek için çeşitli önlemler alınmış bu nedenle de sosyal hayat kısıtlanmıştır. Salgın sürecinde alınan pandemi önlemleri kuşkusuz okul öncesi dönemde olan çocukları da etkilemiştir. Çocuklar oyun yolu ile hayatı öğrenmekte, etkileşim kurmakta ve iç dünyalarını oyunlarına yansıtmaktadırlar. Bu nedenle çocukların en temel uğraşı olan oyunlarına pandeminin etkisinin incelenmesi önemlidir. Araştırmada öğretmen görüşlerine göre Covid 19 pandemisinin çocuk oyunlarına yansımalarını incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma deseninde planlanan çalışmada okul öncesi öğretmenlerinden görüş alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, pandemi sürecinde aktif olarak çalışmış ve hâlâ çalışıyor olma ölçütü ile belirlenmiş 15 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenler pandeminin çocuk oyunlarını büyük ölçüde etkilediğini ve hâlâ etkilerinin devam ettiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin kısıtlamaların çocukların oyun anlayışını değiştirdiği ve çocukların gelişmelerinin etkilediği görüşlerini sıklıkla ifade etmişlerdir.

DOI:10.29129/inujse.135579

*Bu araştırma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürüttüğü tezsiz yüksek lisans projesinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Yakın tarihimizdeki en geniş çaplı salgın olan COVID-19 Pandemisidir. Bu süreçte dünya genelinde 30 Aralık 2019'dan 11 Ekim 2020'ye kadar 37 milyondan fazla COVID-19 vakası ve bir milyon ölüm meydana gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 30 Ocak'ta Uluslararası Endişe Verici Halk Sağlığı Acil Durumu (Public Health Emergency Of International Concern-PHEIC) ilan edilmiştir(Dünya Sağlık Örgütü-DSÖ, 2020). Ülkemizde ilk vaka 11 Mart 2020'de görülmüş ve 13 Mart 2020 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgeye göre okullarda 16-20 Mart 2020 tarihlerinde tatil uygulanmış, 23-27 Mart 2020 tarihlerinde de uzaktan eğitime karar verilmiştir(MEB,2020).Okulların kapatılması ile uzaktan eğitim uygulaması başlamış, öğrencilerin eğitim ihtiyacı çevrimiçi derslerle karşılanmaya çalışılmıştır.Virüsün seyrine göre ara ara açılıp kapanan okulların açık olduğu süreçte ise bazı kısıtlayıcı sosyal kurallara uyması beklenmiştir. Bu kurallar oldukça sınırlayıcı olup maske kullanma, bir arada yemek yememe, grup oyunlarında temas olmaması gibi sosyal akışta çocukların rutininin dışında bazı önlemleri de kapsamaktadır. Pandemide 2021 yılında da okulların yüz yüze eğitim süreçlerinde sıklıkla değişimler olmuştur. Örneğin, 15 Şubat 2021 tarihinde tüm eğitim öğretim kurumlarının yüz yüze eğitime geçileceği kararı alınmış ancak salgının artmasından dolayı 29 Nisan-17 Mayıs 2021 tarihleri arasında uzaktan eğitime tekrar geçilmiştir.17 Mayıs-1 Haziran 2021 tarihleri arasında anasınıfları hariç tüm okul öncesi eğitim kurumlarının haftanın her günü yüz yüze eğitim yapılmasına karar verilmiştir.Sonrasında ise kesintisiz olarak 6 Eylül 2021 tarihinde tüm kademelerde yüz yüze eğitime geçilmiştir.

Pandemi tüm dünyayı etkisi altına alarak insanları normal rutin çalışma hayatından, çocukları okul ve arkadaş ortamından uzaklaştırmış evden çalışma ve evden eğitim ayrıca kısıtlı sürelerde dışarı çıkma gibi kuralları beraberinde getirmiştir(Graber ve diğ.,2020).Çocuklar ve yetişkinler kısa sürelerde dışarıya çıkıyor olsa bile oyun parklarının kapatılması nedeniyle oralarda oynayamamış, arkadaşları ile karşılaştıklarında ise sosyal mesafe kurallarına uymak zorunda kalmışlardır. Okul öncesi dönemde COVID-19 Pandemi sürecinde uzaktan eğitim ve/veya yüz yüze eğitim uygulamalarında da ortak nokta sosyal mesafeye dikkat etmek olmuştur.Dolayısı ile bu süreçler uzun süren hareketsiz yaşamı ve çocuk oyunlarında farklılaşmayı beraberinde getirmiştir (Cordovil ve diğ., 2021). Ancak bilindiği üzere çocuk hayatı oyunla öğrenir ve öğrendiklerini oyunla ifade eder. Oyunun çocuğun gelişimi için önemini farklı bakış açıları ile ortaya koyan çok sayıda bilim insanı bulunmaktadır.Saracho ve Spodek (2012), oyunu çocukların hem atamadığı enerjisini kullanmasında hem de zamanını eğlenceli hale getirmesinde araç olarak görmüştür. Freud oyunu bir tedavi aracı olarak görmüş ve çocuğun yaşadığı olumsuz yaşantıların oluşturduğu olumsuz duyguların tedavi edilmesinde kullanılabileceğini belirtmiştir.Piaget'e göre ise oyun çocuğun zekâ gelişimini etkileyen en önemli alandır (Tsao, L. L., 2002,akt. Ayan ve Memiş, 2012). Çocukların gününün büyük bir kısmını oyunla geçirdiğini ve bunu çoğunlukla sosyal ortamlarda (okulda, bahçede, arkadaşları ile ev ortamında vs.) yaptığı düşünüldüğünde COVID-19 Pandemi sürecinde sosyal hayata getirilen kısıtlamalardan çocukların oyunlarının da etkilenmesi beklenen bir durumdur.

Alanyazında yapılan tüm araştırmalar çocukların yaşanan salgından etkilendiklerini göstermektedir.Jiao ve arkadaşlarının Çin hükümetinin pandemi döneminde getirdiği kısıtlamaların sonuçlarına yönelik yaptığı araştırmada çocuklarda psikolojik ve davranışsal sorunlar,dikkat dağınıklığı, sinirlilik ve salgın hakkında soru sorma korkusu oluştuğuna yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Aynı araştırmada 3-6 yaş arasındaki çocuklarda ise güvensiz bağlanma, aile üyelerine bir şey olacak korkusu, dikkat dağınıklığı, öfke görülen psikolojik durumlardır (Jiao ve diğ., 2020).Pandemi ve çocukların oyunlarına ilişkin yapılan araştırmalarda da benzer şekilde pandeminin etkisi vurgulanmaktadır. Yalçinkaya ve Özen'in (2022) yaptığı araştırmada çocukların kapalı ortamda vakit geçirmek zorunda kalmasıyla hareketli oyunlara olan ilgilerinin azaldığı belirtilmektedir. Sop ve Demirgıran'ın(2021) yaptığı bir araştırmada okul öncesine devam eden çocukların, pandemi döneminde kısıtlamaların oyun davranışları üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların akranlarıyla bir arada olma ve onlarla dış mekânda oyun oynamaya özlem duyduğunu çizdikleri resimlerle belirttikleri ortaya konmuştur. Alanyazında öğretmenlerin bakış açısı ile çocukların pandemi öncesi ve sonrası oyunlarındaki değişimin incelendiği bir araştırmaya ise rastlanmamıştır.Çocukların gününün büyük bir bölümünü geçirdiği okullarda eğitim-öğretim sürecinin rehberi ve uygulayıcısı olan öğretmenlerin çocukla ilgili gözlemleri ve önceki deneyimlerine dayalı yorumları önemli bir veri kaynağıdır. Bu nedenle araştırmada pandemi sürecinde yaşanan kısıtlamaların çocuk

oyunlarındaki etkilerini öğretmen görüşleriyle derinlemesine incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- 1) Okul öncesi öğretmenlerine göre pandemi öncesinde çocukların oyun tercihleri nelerdir?
- 2) Okul öncesi öğretmenlerinin pandemide yaşanan kısıtlamaların çocukların oyun tercihlerine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Okul öncesi öğretmenlerine göre pandemi sonrasında çocukların oyun tercihleri nelerdir?
- 4) Okul öncesi öğretmenlerinin değişen oyun tercihlerinin çocukların gelişimine olan etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 5) Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların oyun tercihlerindeki değişim karşısında izledikleri yollar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma nitel araştırma yöntemi ile planlanmıştır. Nitel araştırmalar incelenen durumu araştırmaya katılan grubun bakış açısıyla incelemeye çalışır (Büyüköztürk vd., 2008). Araştırmada nitel araştırma yönteminin kullanılmasındaki amaç pandemide alınan önlemlerden etkilendiği düşünülen çocukların oyunlarını en iyi gözlemleyecek olan öğretmenlerin görüşlerinden bilgi elde etmektir.

1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt (kriter) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi, araştırmacı tarafından önceden belirlenen ölçütleri sağlayan aynı özelliği taşıyan katılımcıların araştırmaya dâhil edilmesinden oluşmaktadır (Çepni, 2014). Araştırma kapsamında öğretmenlerin pandemi öncesinde ve sonrasında öğretmenlik yapıyor olmaları ve süreci kıyaslayabilmeleri için deneyim sahibi olmaları gerektiğinden belirlenen ölçüt “en az 5 yıllık öğretmen olma” şeklindedir. Bu ölçüt temel alınarak toplam 15 okul öncesi öğretmenine ulaşılmıştır. Çalışmada katılımcıların isimleri kodlar ile belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim düzeyi	Mesleki deneyim süresi
K1	Kadın	34	Lisans	13
K2	Kadın	32	Lisans	11
K3	Kadın	34	Lisans	12
K4	Kadın	31	Lisans	9
K5	Kadın	35	Yüksek lisans	15
K6	Kadın	30	Lisans	8
K7	Kadın	37	Yüksek lisans	13
K8	Kadın	31	Lisans	5
K9	Kadın	30	Lisans	6
K10	Kadın	28	Lisans	5
K11	Kadın	32	Lisans	8
K12	Kadın	29	Lisans	5
K13	Kadın	27	Lisans	5
K14	Kadın	32	Lisans	7
K15	Kadın	28	Lisans	5

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmenler 27-37 yaş aralığında olup mesleki deneyim süreleri 5-13 yıl aralığındadır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 2’si yüksek lisans, 13’ü ise lisans mezunu, tamamı kadındır.

2. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

Ülkemizde pandemi sonrasında alınan önlemlerden sonra kesintisiz eğitim öğretime 6 Eylül 2021 tarihi itibarıyla geçmiştir. Araştırma amacı itibarı ile pandemi öncesi ve sonrası çocukların oyunlarına ilişkin bilgi elde etmeyi amaçladığı için verilerin, kesintisiz eğitim öğretim sürecinden bir yıl sonra toplanması planlanmıştır. Ayrıca çocukların okula ve akranlarına uyum sağlamalarının oyunları için önemli olduğu düşünülerek veriler birinci dönemin sonlarına doğru 01.12.2022-01.02.2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Etik Kurul Komisyonundan araştırma için gerekli etik izin alınmıştır. Araştırma gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüş ve öğretmenlere araştırma ile ilgili bilgiler verilerek katılmayı kabul etmeleri halinde uygun gün ve saatte yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veri kaybını önlemek için katılımcıların rızası ile görüşmelerin ses kayıtları alınmıştır. Görüşmeler ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme katılımcıların gözlemlerine dayanarak görüş ve düşüncelerini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaya yarayan bir yöntemdir (Creswell, 2013). Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından iki bölüm halinde hazırlanmıştır. Birinci bölüm demografik bilgi formu olarak hazırlanmış olup; katılımcıların yaşı, öğrenim düzeyi, mesleki deneyim süresi ve cinsiyet bilgileri alınmıştır. İkinci bölüm ise araştırma alt problemlerine ilişkin 5 açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Araştırmada iç geçerliliğin sağlanması için uzman görüşleri alınmıştır. Hazırlanan taslak forma oyun konusunda çalışan üç okul öncesi eğitim alan uzmanından görüş alınarak son hali verilmiştir. Görüşme sorularına geçmeden önce demografik bilgi formu hazırlanarak katılımcıların yaş, öğrenim düzeyi, mesleki deneyim süresi ve cinsiyet durumları da sorulmuştur.

3. Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin bire bir dökümleri yapılarak araştırmacılar tarafından bu dökümler üzerinden içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi metnin içeriğini belirli başlık altında kümelendirilip kodlar halinde yazılarak ayrılmasıdır (Büyüköztürk ve diğ., 2008). Görüşme dökümleri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı analiz edilerek kodlar belirlenmiştir. Analiz sürecinde bazı bulgular için kodlar bir araya gelerek alt temalar oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin analizinde araştırmacılar arası tutarlılık için görüş ayrılıkları birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin verdiği bilgilerinin gizliliğini sağlayabilmek için öğretmenlere K1, K2, K3... şeklinde kodlar verilmiştir.

BULGULAR

Tablo2.Öğretmenlerin Pandemi Öncesinde Çocukların Oyun Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	Frekanslar
Grup Oyunları	İş birliği gerektiren oyunlar, kurallı oyunlar, yarışma ve mücadele oyunları, müzikli dans oyunları	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K10, K11, K12, K13, K14, K15	13
Dramatik oyun	Hayali ve temsili oyunlar evcilik, kuaförlük, aşçılık, otoparkçılık, hayvanat bahçesi kurma gibi canlandırma oyunları	K2, K3, K9, K10, K11, K13, K14	7
İzole oyun	İzole oyun	K8	1
Yapı inşa oyunları	Blok, lego, artık materyal oyun hamuru	K6	1
Zekâ mantık oyunları	Dikkat gerektiren oyunlar	K1	1
Toplam			23

Tablo 2’de görüldüğü üzere pandemi öncesinde çocukların oyun tercihlerinde; öğretmenlerden 13’ü çocukların grup oyunlarını daha çok tercih ettiklerini, 7’si dramatik oyunlarla vakit geçirdiklerini, 1’er öğretmen ise zekâ mantık oyunlarını, yapı inşa oyunlarını ve izole oyunları tercih ettiklerini ifade etmektedir. Genel olarak çocukların birlikte vakit geçirdikleri, iletişim ve hayal gücü oyunlarına daha fazla yöneldikleri görülmüştür. “Pandemi öncesinde sınıfınızdaki çocukların oyun tercihleri nelerdir?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnekler:

“Legolarla fazlaca oynuyorlardı ve bunları hayallerini geliştirerek değişik şeyler niteliyorlardı. Mesela bir şehir kuruyorlardı. Bu camiler, hastaneler, köprüler olabiliyordu ya da tek katlı evler, çift katlı evler. Yani en azından bir tema vardı. Mesela bir çiftlik kurmuştu birinde. Hayvanları bile legolardan oluşturmuştu.” (K2)

“Pandemi öncesinde öğrencilerim genellikle grupta oyunları tercih ediyorlardı. Daha çok sosyal oyunları seviyor, bireysel oyunları tercih etmiyorlardı arkadaşlarıyla birlikte, iş birlikli oyunlar tercih ediyordu...” (K5)

Tablo3. Öğretmenlerin Pandemi Sürecindeki Kısıtlamaların Çocukların Oyun Tercihlerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Frekanslar
Daha fazla izole oyun ya da küçük grup oyunlarını tercih	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K11, K15	8
Daha fazla dijital oyun-ekran bağımlılığı	K3, K6, K7, K11, K12, K13	6
Çabuk sıkılma-ilgisizlik	K1, K3	2
Daha fazla masa başı oyunlar	K3, K4	2
Oyun kuramama	K8, K9	2
Oyunlarında değişim olmadı	K14	1
Daha fazla doktorculuk oyunu	K10	1
Toplam		22

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmenlerin pandemi sürecindeki kısıtlamaların çocukların oyun tercihlerine etkisine ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerden çoğu (8'i) izole oyun ya da küçük grup oyunlarının çocuklar tarafından daha fazla tercih edildiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin 6'sı öğretmen dijital oyunlara olan ilginin arttığını 2'si çocuklarda oyunlara karşı ilgisiz olma, oyun kuramama ve genellikle masa başı oyunlarını tercih etme durumlarının arttığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden bir pandemi de sağlık konusunun ön planda olması dolayısıyla doktorculuk oyununun arttığını, biri ise çocukların oyunlarında değişim olmadığını ifade etmiştir. "Pandemi de yaşanan kısıtlamaların çocukların oyun tercihlerine etkisi oldu mu? sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnekler:

"Çocuklar tablet ve telefonla uzun süre vakit geçirdikleri için sınıf içerisinde de bunları gösterdiler gruba dâhil etmek istesem de bir süre sonra tekrar bireysel oyunlara döndüler." cevabını vermiştir." (K7)

"Oyun konusunda çok daha gerideler bireysel de oyun oynayamıyorlar. Yani bir oyuncağa verdiği zaman bireysel şekilde de onunla oynamayı bilmiyor. Hani grup oyunu evet yok ama bireyselde de hiçbir şey yok. Çocuklarda bu tarz etkisi olduğunu düşünüyorum." (K8)

"Veliler tabii ki de biraz daha çocuklar evde kaldığı için çocukları telefona televizyona ve tablete yönlendirmiştir ama bunda bizim de etkimiz var. Çünkü canlı derslerimizi tablet, televizyon üzerinden, işte laptop üzerinden yaptık. Yani bir şekilde çocukların hayatını aslında o teknolojiyi biz soktuk bunun devamı da geldi." (K12)

Tablo4. Öğretmenlerin Pandemi Sonrasında Çocukların Oyun Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	Frekanslar
İzole oyun	Kendi kendine oyun oynama, 2-3 kişilik oyun kurabilme	K2, K3, K6, K7, K9, K13	7
Hareketli oyunlar	Fiziksel oyunlar, açık hava oyunları, geleneksel oyunlar	K1, K4, K12, K13	4
Masa başı oyunlar	Boyama, oyun hamuru	K2, K3, K9	3
Bilgisayar oyunları	Teknolojik aletler ile oynanabilen oyunlar	K5, K6, K11	3
Oyun oynamada isteksizlik	Oyun kuramama	K8, K13	2
Grup oyunları	İş birliği gerektiren oyunlar	K10	1
Pandemi kısıtlamaları	Sosyal mesafeye uygun oyunlar	K14	1
Toplam			21

Tablo 4'te görüldüğü üzere pandemi sonrasında çocukların oyun tercihlerine ilişkin öğretmenlerin 7'si çocukların izole oyunu daha çok tercih ettiklerini, 4'ü fiziksel oyunları tercih ettiklerini, 3'ü masa başında oynanan oyunlar ve bilgisayarda oynanan oyunları tercih ettiklerini ifade etmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerden 2'si çocukların oyun kuramadıklarını belirtmiştir. "Pandemi sonrasında çocukların oyun tercihleri nelerdir?" sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnekler:

"Daha çok sıkılıyorum tarzında cümlelerle karşıma geliyorlar. Pandemi sonrasında da oyun olarak hiçbir şeyleri olmadığını düşünüyorum bir oyun tercihleri de yok bence." (K8)

"Yine tek başına oynuyor. Kukla oynatıyorsa tek başına oynuyor yine de tek başına olmaya yönelik. Çünkü yanında biri geldiği zaman onu nasıl davranacağını bilemiyor. Oyun hamuru çok tercih ediyorlar. Masada tek başlarına boyama genelde serbest zamanda tercih edilen bireysel yapılan bir etkinlik oluyor." (K2)

Tablo 5. Öğretmenlerin Değişen Oyun Tercihlerinin Çocukların Gelişimlerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Frekanslar
Sosyal duygusal gelişimde gerilik	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15	14
Bilişsel gelişimde gerilik	K1, K3, K6, K8, K10, K11, K12, K13, K15	9
Motor gelişim gerilik	K3, K5, K7, K8, K11, K13, K15	7
Dil gelişim gerilik	K3, K5, K7, K8, K11, K13, K15	7
Özbakım becerilerinde yetersizlik	K11, K15	2
Toplam		39

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmenlere göre en fazla etkilenen gelişim alanı 14 öğretmenin ifade ettiği sosyal duygusal gelişimdir. Ayrıca öğretmenlerden 9'u çocukların bilişsel gelişimlerinin, 7'si motor gelişimlerinin, 7'si dil gelişimlerinin olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden 2'si ise özbakım becerilerinde olumsuz etkileri olduğunu ifade etmiştir. "Değişen oyun tercihlerinin, çocukların gelişimlerini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?" sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnekler:

"...hemen hemen tüm gelişim alanlarında etkilerini görüyorum. Özellikle motor gelişimde çocukların hareketli oyunlarda başlarına çok kazalar gelebiliyor. Dengelerini kuramıyorlar. İşte küçük motor gelişimlerinde çok ilerleme olmadığı için etkinlikleri yaparken ya da küçük böyle yapboz hatta oyuncakları kullanırken oyunlarında zorlanıyorlar." (K3)

"Çocuklar daha çok çabuk sıkılabiliyorlar ve dikkat süreleri azaldığı için bir işi bitirme sabrını göstermekte zorlanıyorlar. Sürekli her önüne geleni değiştirmeye alıştıkları için sürekli yenilik, yenilik, yenilik, değişim içerisinde sürekli yeni bir şeyin peşinde istiyorlar." (K6)

"Çocuklar her konuda işte okuma yazma etkinlikleri olsun, Türkçe dil etkinlikleri olsun, her konuda daha gerideler bundan beş yıl önceki öğrencilerimle çalıştığım gibi çalışmıyorum. Yaratıcılık konusunda gerideler. Resim yapamıyorlar yani o tarz şeyleri yok." (K8)

"Benim özellikle dikkatimi çeken, belli bir süreden sonra asla toplayamıyorlar. Ve tek cümleli komutlar. Tek tek söylemek zorunda kaldık. Pandemiden sonra çalışmaya başladığımız zamanlarda en az bir cümle içinde geçen ikinci komutu çocukta algılayamama ya da şaşırma durumu bunlarda çok fazla oldu." (K11)

Tablo 6.Çocukların Oyun Tercihlerindeki Değişime Yönelik Öğretmenlerin Uygulamaları

Kodlar	Katılımcılar	Frekanslar
Yarışma ve mücadele oyunları	K1, K2, K3, K5, K6, K7, K8, K11, K14	9
Fiziksel ve açık hava oyunları	K1, K6, K12	3
Eğitim yöntem ve tekniklerini aktif kullanma	K6, K7, K11	3
Teknolojiyi eğitime dahil etme	K2, K3	2
Sosyal mesafeye uygun oyunlar	K4, K5	2
Paralel oyunlar	K4, K14	2
Dramatik oyunlar	K2	1
Geleneksel oyunlar	K1	1
Zekâ mantık oyunları	K1	1
Sözcük oyunları	K5	1
Toplam		25

Tablo 6'dan anlaşıldığı üzere öğretmenler çocukların değişen oyun ihtiyaçlarına göre uygulamalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 9'u yarışma ve mücadele oyunlarını uyguladıklarını belirtirken; 3'ü fiziksel ve açık hava oyunları ile farklı eğitim yöntem ve tekniklerini uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden 2'si teknolojiyi eğitime dahil etme, paralel oyun ve sosyal mesafeye uygun oyunları; 1'i geleneksel, zekâ, dramatik ve sözcük oyunlarını uyguladıklarını ifade etmişlerdir. "Çocukların oyun tercihindeki değişim karşısında nasıl bir yol izlediniz?" sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnekler:

"Oyunu kurup onları dahil etmem gerekti. Eskiden kurdukları oyuna dahil olurken pandemiden sonra benim kurmam gerekti." (K13)

"Özellikle Konuşması daha iyi olanlarla, daha sosyal olan çocuklarla içe kapanık çocukları bir araya getirmeye çalıştık. Beraber vakit geçirmelerine olanak sağlamak için mümkün olduğunca onları etkinliklerle bir araya topladık. Ve bu sirkülasyonu çocukların yer değişimin düzenli aralıklarla bütün çocukların yerlerine değiştirdik." (K11)

"Öncelikle öğrencilerimin gözlemledim. İhtiyaçlarını belirledikten sonra onları yavaş yavaş küçük grup etkinliklerine dahil ettim. Daha sonra iletişimi güçlü olan öğrencilerden destek aldım bu şekilde öğrencilerimi yönlendirdim." (K7)

"Mesela serbest zamanda çocukların oyun oynarken bireysel oyunda oynarken daha çok grup oyunlarını teşvik ettim. Veya bu oyunda daha böyle nasıl diğer arkadaşlarıyla oynayabilir konusunda rehberlik ettim. Grup oyunları, istasyonlar düzenleyerek hareketli oyunlar hazırladım. Böylece istasyonlarda dikkatlerini daha uzun süre tutmaya çalıştım. Bu şekilde etkinlikler düzenledim." (K6)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmadan elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin çoğu pandemi öncesinde çocukların iş birliği içeren oyunları daha çok tercih ettiklerini, pandemiye uygulanan kısıtlamalar nedeniyle ise daha çok izole oyunları ve dijital oyunları tercih ettiklerini ifade etmiştir. Öğretmenlere göre çocukların pandemi sonrasında oyun tercihlerinde de izole oyunun devam ettiği belirtilmiştir. Araştırmada bu bilgilere ek olarak köyde görev yapan bir öğretmen tarafından çocukların oyunlarında pandeminin bir etkisi olmadığı da ifade edilmiştir. Araştırma bulgusuna paralel olarak Evcen (2022), pandemi öncesinde çocukların diledikleri gibi herhangi bir engelleme olmadan oyun oynadıklarını bunun yanı sıra daha uzun süren oyunlar kurabildikleri ve yakın temastan korkmadan rahatça oyun oynayabildiklerini ifade etmiştir. Pandeminin çocuk oyunlarına etkisini araştırdığı bir başka araştırma sonuçlarına göre çocukların teknoloji ile çok fazla zaman geçirdikleri yemek yerken bile telefon, tablet, televizyon ile ilgilendikleri fakat köyde çalışan bir öğretmen tarafından çocukların oyunlarında herhangi bir değişimin olmadığı belirtilmiştir (Ergün ve Dönmez, 2023). Araştırmanın bu bulgusu Sop ve Demirci'nin (2021) köyde yaşayan çocukların pandemi sürecindeki oyun değişimlerini incelediği araştırmasından elde edilen bulguyla benzerlik göstermektedir. Yapılan araştırmaya göre çocukların pandemi kısıtlamalarından etkilenmedikleri bu süreç içerisinde de oyun oynamaya devam ettikleri belirlenmiştir. Bu sonucun çevresel koşullar ve küçük yerleşim birimlerindeki kısıtlama uygulamalarındaki esneklikten kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlere göre pandemi sonrasında çocukların gelişimleri ile ilgili olarak en fazla etkilenen gelişim alanının sosyal duygusal gelişim olduğu ifade edilmiştir. Araştırma bulgusuna paralel olarak Yıldız ve Bektaş (2021)'in araştırma sonucunda ise pandemi sonrasında çocukların sosyal gelişimlerinin istenen düzeyde sağlamadığı, çocukların kendini ifade etmekte zorlanan ve sınırlı hareket etmeyi tercih eden bireylere dönüştüğünü ifade etmiştir. Döğre ve Kılınç'ın (2021), yaptığı okul öncesi dönem çocuklarının pandemi sürecindeki ev yaşamlarını konu alan araştırma sonucunda bazı çocuklarda saldırganlık ve kaygı düzeylerinin arttığı belirlenmiştir. Uluslararası alan yazında yapılan araştırmalarda da benzer şekilde okul öncesi dönem çocuklarında bağlanma, hastalık kapma korkusu, dikkat eksikliği ve öfke davranışlarının arttığı belirlenmiştir (Jiao ve diğ., 2020). Cordovil ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre öğretmenler tarafından hastalığın bulaşma riskine karşı çocukların okul içinde ve dışında bir arada oynama, paylaşma gibi davranışları teşvik eden oyunları uygulanmaması ya da bir arada bulunmalarını engelleyen önlemler alınmasının çocukların sosyal gelişimlerini engellendiğini bunun da alınan en kötü önlem olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde Avaroğlu ve Çok (2021)'un salgın sürecinin etkilerine ilişkin yapmış olduğu araştırmada çocukların sosyal duygusal gelişimlerini incelenmiştir. Araştırma sonucunda çocukların sosyal anlamda yaşlıları ile daha az vakit geçirmesi, iletişimlerinin az olması ve teknoloji oyunlarına daha fazla yönelmesi ile arkadaşlık ilişkilerinin, oyun oynama düzenlerinin ve bakış açılarının değiştiği ifade edilmiştir. Alanyazın tarafından da desteklendiği üzere pandemi sürecinde alınan önlemlerin sosyal kısıtlamalar olması nedeni ile en çok sosyal ve duygusal gelişimin etkilenmiş olması olağandır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre öğretmenler çocukların değişen oyun tercihleri ve olası gelişimsel etkiler nedeniyle çocukların ihtiyaçlarına göre uygulamalar yaptıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin sıklıkla yarışma ve mücadele oyunları ile fiziksel ve açık hava oyunlarını uyguladıkları bulunmuştur. Yaşanan pandemi sonrası çocuklar sosyal ve duygusal gelişimleri başta olmak üzere desteklenmeli ve onların yaşadığı bu farklı süreç göz önünde bulundurularak etkinlikler düzenlenmelidir. Bu araştırmada sadece görüşme tekniğinden yararlanılarak veriler toplandığı için yapılacak sonraki araştırmalardan birinden fazla veri toplama yöntemi kullanılarak veri çeşitlenmesi yapılması, çalışma grubunun farklı illerden de alınması önerilebilir. Araştırma sonuçlarında köyde çalışan öğretmenin şehir merkezinde görev yapan meslektaşlarının aksine pandeminin çocukların oyunları üzerinde etkisinin olmadığını belirtmesi sonraki araştırmalarda pandemi kısıtlamalarına uyuma ilişkin bilgi alınması gerektiğini göstermektedir. Eğitimciler ve eğitim politikası yapımcılarına yönelik olarak uzaktan eğitime ve temassız oyunlara ilişkin bilgilendirici faaliyetlerle acil durum eğitim modellerinin her yaş için ayrı ayrı düzenlenerek hazırlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Ayan, S. & Memiş, A. U. (2012). Erken çocukluk döneminde oyun. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (2), 143-149.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel F., (2018). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cordovil, R., Ribeiro, L., Moreira, M., Pombo, A., Rodrigues, LP, Luz, C., Veiga, G., Lopes, F.(2021). COVID-19 salgınının Portekiz'deki okul öncesi çocuklar ve anaokulları üzerindeki etkileri. *Beden Eğitimi Ve Spor Dergisi*, 21(1),492-499. Doi: 10.7752/jpes.2021.s1052
- Creswell, J. W. (2013). Nitel araştırma yöntemleri. Qualitative research methods. (M. Bütün & SB Demir, Trans.(Eds.) (pp. 69-128). Siyasal Kitapevi
- Çepni, S. (2018). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. Celepler Matbaacılık
- Döğər S. S. & Kılınç F. E.(2021) Okul öncesi dönemdeki çocukların kovid-19 pandemisinde ev karantinası yaşamları. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*. 2(2): 1-14.
- Dünya Sağlık Örgütü (2020).Coronavirüs hastalığının (COVID-19) ve buna neden olan virüsün adlandırılması,[https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it) (12 Şubat 2023).
- Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Koronavirüs hastalığı (COVID-19), file:///C:/Users/ASUS/Downloads/20201012-weekly-epi-update-9.pdf (12 Şubat 2023).
- Ergün, Ö. R. & Dönmez, Ö. (2023). COVID-19 pandemisi sürecinde okul öncesi çocukların dış mekan oyunlarının ve teknoloji kullanımının incelenmesi.*Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi* , 3 (1) , 1-16 . DOI: 10.55008/tead.1195009
- Evçen, SN (2022). Okul öncesi dönemde pandemi sürecinde çocukların oyun görüşleri ile ilgili öğretmen görüşleri / öğretmenlerin okul öncesi dönemde pandemi döneminde çocukların oyun oynama haklarına ilişkin görüşleri [Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi].YÖK Tez Merkezi.
- Gökçe, N., Erdoğan, B. M., Yatmaz, A. K., Avaroğlu, N., & Yasin, Ç. O. K. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının COVID-19 salgın süreci ve etkilerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1), 101-113. DOI: 10.52974/jena.936048
- İçişleri Bakanlığı.(2020). Koronavirüs salgını yeni tedbirler, <https://www.icisleri.gov.tr/koronavirussalgini-yeni-tedbirler> (12 Şubat 2023) .
- Jiao, W. Y., Wang, L. N., Liu, J., Fang, S. F., Jiao, F. Y., Pettoello-Mantovani, M., &Somekh, E. (2020). Behavioral andemotional disorders in children during the COVID-19 epidemic. *The journal of Pediatrics*, 2 (21), 264-266. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.03.013>
- Koçyiğit, S. , Tuğluk, M. N., Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun.*Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16),324-342. Retrievedfrom<https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunikkefd/issue/2777/37245>
- Kök, E. E. (2017). Anaokuluna devam eden çocukların ebeveynleri ile ilişkilerinin çocukların oyun davranışlarına yansımalarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi), YÖK Tez Merkezi.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Covid-19 Salgınında Okullarda Alınması Gereken Önlemler Rehberi,<https://www.meb.gov.tr/salgin-doneminde-okullarda-alinmasi-gerekenonlemler/haber/23905/tr> (02.05.2023)
- Sop, A. & Demirgiran, Ş. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde bir köyde yaşayan altı yaş çocukların oyun yaşantıları. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 196- 208. Doi: 10.29228/tead.12
- Yalçınkaya G & Özen G. (2022). COVID-19 pandemi döneminin okul öncesi çağı çocuklarının oyun oynama eğilimlerine etkisinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 95-107. DOI: 10.31680/gaunjs.1075974
- Yıldız, S. & Bektaş, F. (2021). COVID-19 salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 99-122.<https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/59393/835694>